

Research Paper

The effectiveness of interpersonal problem solving education on the social problem of young women prisoners

Maral Haghighi Kermanshahi¹, Keivan Kakabaraee²

1. Ph.D Student, Department of Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
2. Associate Professor, Department of Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

Citation: Haghighi Kermanshahi M, Kakabaraee K. The effectiveness of interpersonal problem solving education on the social problem of young women prisoners. J of Psychological Science. 2021; 20(105): 1617-1629.

ORCID

URL: <https://psychologicalscience.ir/article-1-981-fa.html>

doi [10.52547/JPS.20.105.1617](https://doi.org/10.52547/JPS.20.105.1617)

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

interpersonal problem solving, social problem solving, women, prisoners

Background: Many studies have examined the effectiveness of problem solving on social problem solving among different samples, but no study that has examined interpersonal problem solving on social problem solving of women prisoners has not been conducted in Iran.

Aims: The aim of this study was to investigate the effectiveness of interpersonal problem solving on the social problem of women prisoners.

Methods: The research design was a pretest-post test design with a control group. The statistical population of this study includes all young female offenders imprisoned in Kermanshah central prison that they were serving their sentences in 2019. In this study 30 young women were imprisoned by the available sampling method were selected and randomly divided into two experimental (15n) and control (15n) groups. Then 10 two-hour sessions were held every week for two interpersonal problem -solving workshops for the experimental group. After completing the post -test training problem it was implemented in both experimental and control groups. To gather information from the social problem solving questionnaires of Desorila et al (2004). Then the research data were analyzed by multivariate analysis of covariance.

Results: Results According to the participants, in two stages of pre-test-post-test showed that compared to the control group in the experimental group, between pre-test-post-test scores in all subscales of social problem solving including positive orientation, negative orientation, logical style and impulsivity style / carelessness and avoidance style was a difference.

Conclusion: Therefore, interpersonal problem-solving training can be used as a corrective and preventive intervention program to increase the social problem-solving of young women prisoners.

Received: 29 Sep 2020

Accepted: 24 Oct 2020

Available: 22 Nov 2021

* **Corresponding Author:** Keivan Kakabaraee, Associate Professor, Department of Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

E-mail: kakabaraee@gmail.com

Tel: (+98) 9122257860

2476-5740/ © 2021 The Authors. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license

(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

رتال جامع علوم انسانی

Extended Abstract

Introduction

Social problem solving is a cognitive behavioral process in which a person tries to identify and discover adaptive and effective solutions for problem situations that are encountered in daily life.

Daresh et al., (2018) indicated that the most common cognitive strategies for solving problems include guessing and testing a regular list of modeling to estimate sub-problematic upside down, creating a table and logical reasoning (cited in Falaman Mahmoudnia Ghaedi & Maghami 2020).

Incarcerated people receive less support because of interactive problems and inability to understand others (Erickson et al., 2017 cited in Feizabadi, 2019). One of the important areas in this regard is considering the psychological development of prisoners' social personality through the interpersonal problem-solving skills training (Boxan 1993, 2001; Williams, 2005).

A review of literature shows that the effect of problem solving among different groups of preschool society of students in clinical communities has been investigated, while there no study has been conducted on the effectiveness of problem solving among female prisoners in Iran so far.

Other reasons for this research include cultural and geographical impacts that can increase the richness of knowledge and information about female prisoners which lead to greater adaptation to the surrounding environment after their release from prison.

Method

The present study is quasi-experimental using a pre-test-post-test design with a control group. In this design, the participants were randomly assigned to the experimental and control groups, and then the treatment is provided. The statistical population of this study is all young women imprisoned regardless of the type of crime in Kermanshah central prison in 2019.

According to the prison report, 98 young women are presently serving their sentences in women's central prison, 30 of whom were selected as samples and

randomly assigned to two groups of 15 in experimental and 15 in control groups.

Inclusion criteria comprised of age range from 22 to 39 years and interest in participation in research.

Exclusion criteria included less than four months of lack of interest and cooperation in participating in interpersonal problem-solving workshop sessions and substance abuse.

Instruments: Social Problem Solving Questionnaire D'Zurilla, Nezu & Maydeu-Olivares developed in 2004. This instrument has 25 Likert questions, with a minimum score of 25 and a maximum of 125. The reliability index was .8 based on Cronbach's alpha. After the legal process, the pre-test stage was performed for both experimental and control groups. Then, the interpersonal problem-solving training of colleagues (2007) was conducted for two hours a week in 10 sessions for the experimental group. It was later analyzed by SPSS software from both descriptive and inferential aspects.

Results

The minimum and maximum ages were 19 and 38 years, of which 63.3% of participants were married and 36.7% were single. The education rate of prisoners under diploma was 80% and over diploma was 20%.

The results of Table 2 including the results of multivariate analysis of variance show the difference between the scores of the two experimental and control groups in different dimensions of social problem solving. Considering square one, it can be said that 49% of these changes were related to the effect of training and statistical power equal to one which indicates that there is no possibility of type II error.

Table 3 shows that in the positive orientation variable, the results of the inter-test effects test were significant after adjusting the pre-test effects of the noun value in the group.

Table 1. Mean and standard deviation of social problem solving in experimental and control groups

Control		Experiment		Stage	Variables
Standard Deviation	Average	Standard Deviation	Average		
2/46	4.13	2/83	4/07	Pre-test	Positive Orientation
2/35	4/22	2/41	7.65	Post-test	
1/99	6/46	2/07	6/94	Pre-test	Negative orientation
1/84	6/82	1/92	4/98	Post-test	
2/61	4/29	2/27	4/16	Pre-test	Logical style
2.44	4/47	2/02	6/21	Post-test	
2/83	5/86	3/19	5/98	Pre-test	Impulsivity / carelessness
2/91	6/17	2/60	3/11	Post-test	
2/79	5/10	3/18	5/69	Pre-test	Avoidance style
1/77	4/59	1/97	3/71	Post-test	

Table 2. Results of multivariate analysis of covariance on the mean scores in the post-test stage by controlling the effect of the pre-test

Statistical power	Eta squared	P	F	df2	df1	Amount	Test	Statistical index
1	0/493	0/001	11/35	28	1	0/207	Wilkes Lambda	Groups

Results of one-way analysis of covariance for the mean scores of social problem solving components of experimental and control groups

Statistical Power	Eta Squared	F	Average squares	Df	Total Squares	Source of changes	Variables
1	0/392	12/380	72/229	1	72/229	Group	Positive orientation
1	0/366	12/110	72/210	1	72/210	Group	Negative orientation
1	0/435	13/127	78/625	1	78/625	Group	Logical style
1	0/311	11/570	68/999	1	68/999	Group	Impulsivity / carelessness
1	0/289	9/519	61/244	1	61/244	Group	Avoidance style

Conclusion

This study was conducted to investigate interpersonal problem solving training among young female prisoners in Kermanshah in 2019. The findings showed that interpersonal problem solving program training increases and improves positive orientation and logical problem solving style. It also reduces work and negative orientation of avoidance problem solving styles and impulsive carelessness.

The results of the present study were in line with the findings of Baduk Hunter. In other words, their findings showed that cognitive-behavioral interventions cause novel changes in the social lifestyle of prisoners who abused drugs. They became social and reacted to social issues with a more rational vision.

In explaining this issue, it should be noted that those who do not have the ability to solve logical problems when dealing with obstacles may feel defeated by impulsive behaviors, become aggressive or adopt isolation as a strategy for dealing with problematic situations (D’Zurilla, & Nezu, 2010; Sarmento, 2015).

Also, when the training and instructions provide a path and re-open the process of defining and expressing the problem, a lot of progress will be made in the quantity and quality of solutions. This will reduce negative behaviors by adopting a positive orientation and logical style. For example, cooperation increases empathy with others (Kakabraee, 2018).

In order to explain the results, focusing on thinking enables women prisoners to adopt a positive attitude and describe the solution in the face of interpersonal and interpersonal issues. It also helps with their intellectual ability and emotional control.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: Ethical considerations like gaining the informed consent of the participants and the confidentiality of responses were considered in this research.

Funding: This study hadn’t financial support.

Authors’ contribution: The first author was the senior author, the second were the supervisors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: we would like to appreciate the participants in this research.

اثربخشی آموزش حل مسئله بین فردی بر حل مسئله اجتماعی زنان جوان زندانی

مارال حقیقی کرمانشاهی^۱، کیوان کاکابرای^{۲*}

۱. دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

۲. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه: مطالعات زیادی به بررسی اثربخشی حل مسئله بر حل مسئله اجتماعی در بین نمونه‌های مختلف پرداختند، اما پژوهشی که در آن به بررسی حل مسئله بین فردی بر حل مسئله اجتماعی زنان زندانی پرداخته باشد در ایران صورت نگرفته است.

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی حل مسئله بین فردی بر حل مسئله اجتماعی زنان جوان زندانی استان کرمانشاه انجام شد.

روش: طرح پژوهش شبه آزمایشی از نوع پیش آزمون - پس آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری این مطالعه شامل تمامی مجرمین زن جوان زندانی که در زندان مرکزی شهر کرمانشاه مشغول گذراندن دوران محکومیت خود در سال ۱۳۹۸ بودند، می‌باشد. در این پژوهش تعداد ۳۰ نفر از زنان جوان زندانی با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و با انتساب تصادفی به دو گروه آزمایشی (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر) تقسیم شدند. سپس ۱۰ جلسه دو ساعته هر هفته هم دو جلسه کارگاه حل مسئله بین فردی برای گروه آزمایش برگزار شد، بعد از اتمام برنامه آموزش، مرحله پس آزمون برای هر دو گروه اجرا شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه حل مسئله اجتماعی دزوریلا و همکاران (۲۰۰۴) نسخه کوتاه استفاده شد. سپس داده‌های پژوهش از طریق روش تحلیل کواریانس چندمتغیری مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج طبق گزارش مشارکت کنندگان، در دو مرحله پیش آزمون - پس آزمون نشان داد که نسبت به گروه گواه در گروه آزمایش، بین نمرات پیش آزمون - پس آزمون در تمامی زیرمقیاس‌های حل مسئله اجتماعی شامل جهت‌گیری مثبت، جهت‌گیری منفی، سبک منطقی و سبک تکانشگری / بی‌دقتی و سبک اجتنابی تفاوت وجود داشت.

نتیجه‌گیری: بنابراین می‌توان از آموزش حل مسئله بین فردی به عنوان یک برنامه مداخله‌ای اصلاحی و پیشگیرانه برای افزایش حل مسئله اجتماعی زنان جوان زندانی استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها:

حل مسئله بین فردی،

حل مسئله اجتماعی،

زنان،

زندانی

دریافت شده: ۱۳۹۹/۰۷/۰۸

پذیرفته شده: ۱۳۹۹/۰۸/۰۳

منتشر شده: ۱۴۰۰/۰۹/۰۱

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

* نویسنده مسئول: کیوان کاکابرای، دانشیار، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

رایانامه: kakabaraee@gmail.com

تلفن: ۰۹۱۲۲۲۵۷۸۶۰

مقدمه

حل مسئله اجتماعی، یک فرآیند شناختی - رفتاری است که در آن فرد می‌کوشد برای موقعیت‌های مشکل آفرینی که در زندگی روزمره با آن‌ها مواجه می‌شود راه‌حل‌های سازگارانه و مؤثر را شناسایی و کشف کند. در این تعریف، حل مسئله اجتماعی به عنوان یک فعالیت هدفمند، مجدانه و آگاهانه و همچنین به عنوان یک پیامد شناختی هدفمند و مؤثر در نظر گرفته می‌شود (نزو و همکاران، ۲۰۰۵؛ به نقل از ابوالمعالی الحسینی و همکاران، ۱۳۸۸).

دارش و همکاران (۱۳۹۷) اظهار می‌دارند که شایع‌ترین راهبردهای شناختی حل مسئله شامل؛ حدس زدن و آزمایش کردن، ساختن یک لیست منظم، الگوسازی، برآورد کردن، زیرمسئله‌سازی، وارونه کار کردن، ساخت یک جدول و استدلال منطقی هستند (به نقل از فلاحان، محمودنیا، قائدی و ضرغامی، ۱۳۹۹). حل مسئله بین فردی در پنج مرحله مطرح شده است: تشخیص^۱ مسئله، تعریف^۲ مسئله و گردآوری اطلاعات مربوط به آن، کشف^۳ راه‌حل‌های احتمالی، عمل^۴ کردن با توجه به راه‌حل‌های کشف شده و مرور مراحل گذشته و ارزشیابی نتایج فعالیت‌های انجام شده (برانسفورد و استین، ۱۹۸۴؛ به نقل از شکوهی یکتا و پرنده، ۱۳۸۷).

در الگوی دیگر مهارت‌های حل مسئله بین فردی شامل چهار مؤلفه مهارت شناختی: الف) تعریف مسئله و ضابطه‌بندی^۵ آن، ب) تعیین هدف^۶، ج) ارائه راه‌حل‌های جایگزین^۷ و د) اجرای راه‌حل و واری^۸ است که این مهارت‌ها در فرآیند ارائه یک راه‌حل کارآمد، تعیین‌کننده می‌باشند و عملکرد حل مسئله افراد، به نتیجه این فرآیند مبتنی است (نزو و نزو، ۲۰۰۱).
افراد زندانی به دلیل مشکلات تعاملی و ناتوانی در درک دیگران، حمایت‌های کمتری دریافت می‌کنند (اریکسون و همکاران، ۲۰۱۷؛ به نقل از فیروزی و فیض‌آبادی، ۱۳۹۸). در همین راستا در طول دهه گذشته، مطالعه، کاربری، آموزش و درمان برنامه‌های شناختی - رفتاری از جمله حل مسئله بین فردی برای زندانیان گسترش قابل ملاحظه‌ای داشته است (خدایاری فرد و همکاران، ۱۳۸۹؛ ویلی و جاروز، ۲۰۱۲؛ بایزیت، ۲۰۱۳؛ یه، تسای، هسو و لین، ۲۰۱۴). از زمینه‌های مهم در این راستا توجه به تحول روانی،

شخصیتی و اجتماعی زندانیان، از طریق آموزش مهارت‌های حل مسئله بین فردی است (بیکر، هودسون و وارد، ۲۰۰۰؛ نزو و نزو، ۲۰۰۱؛ آلویزوپولوس و ایگومنو، ۲۰۱۶) و طبق ماده ۳ آیین‌نامه سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی ایران اسلامی سال ۱۳۸۴ برای زندان مأموریت بازپرورانه پیش‌بینی شده است تا از این رهگذر شرایط بازگشت زندانیان به زندگی سالم اجتماعی فراهم گردد که این مهم در سایه فراهم نمودن برنامه‌های اصلاحی و آموزشی در زندان فراهم خواهد شد (نیازپور، ۱۳۹۵).

در الگوی حل مسئله دزوریلا و نزو (۱۹۹۰) با توجه به مفهوم کیفیت زندگی که در آن ابعاد مختلفی نظیر بهزیستی مورد توجه است و بسیاری از زندانیان از آن محروم هستند، الگوی حل مسئله به مثابه شاخصی از توانش فردی، بیانگر کیفیت زندگی افراد قلمداد می‌شود که بیشتر زندانیان از آن بی‌بهره هستند. بنابراین امروزه در سراسر دنیا در بستر زندان‌ها از طریق برنامه‌های مداخله‌ای مختلف روانشناختی به دنبال کارآمد کردن زندانیان در راستای ارتقای حل مسئله اجتماعی است و تلاش‌های فراوانی نیز صورت گرفته است از جمله مطالعات خدایاری فرد، یونسی، اکبری، زردخانه، فقیهی و به‌پژوه، ۱۳۸۹؛ هیروپولوس و پورتر، ۲۰۱۴؛ سارمنتو، ۲۰۱۵؛ آلویزوپولوس و ایگومنو (۲۰۱۶)، جونز، بورگ، شارپ و مک‌لنود، ۲۰۲۰).

همواره مداخلات روانشناختی از جمله آموزش حل مسئله بین فردی یک عنصر تعیین‌کننده در برنامه‌های ارتقای کیفیت روابط اجتماعی (نزو و نزو، ۲۰۰۱؛ هریس، ۲۰۱۲) و مدیریت رفتار خشونت‌آمیز و پرخاشگرانه در تمامی محیط‌های اجتماعی از جمله زندان بوده است (ویلی و چاروز، ۲۰۱۲؛ بایزیت، ۲۰۱۳؛ بولر، فیلیپین و ریز، ۲۰۱۸).

در همین راستا دزوریلا و نزو (۲۰۱۰) مدل پنج مرحله‌ای حل مسئله را چنین توصیف نموده‌اند:

۱. روی آورد به مسئله: افراد ذهنیت حل مسئله می‌یابند و قادر می‌شوند موقعیت پیش‌آمده را تشخیص داده و مشکلات اجتماعی را به عنوان بخشی از زندگی روزمره درک کنند.
۲. تعریف مسئله و هدف‌گزینی: افراد تشویق می‌شوند تا اطلاعاتی درباره موقعیت مسئله به دست آورند و مسائل را برحسب

5. Problem Definition And Formulation

6. Goal Setting

7. Generation Of Alternative Solutions

8. Solution Implementation And Verification

1. Identify

2. Define

3. Explore

4. Act

فراوانی، طول مدت، پیچیدگی و بزرگی و کوچکی آن بررسی کنند.

۳. تولید راه حل های جایگزین: طی این مرحله دامنه ای از راه حل های احتمالی ابداع می شود و شرکت کنندگان تشویق می شوند که خلاق بوده و پاسخ های خود را سانسور نکنند.

۴. تصمیم گیری و اقدام: در این مرحله، افراد پیامدها را پیش بینی کرده و با تحلیل سود و زیان راه حل های پیشنهادی، مناسب ترین آن ها را گزینش می کنند.

۵. ارزیابی: راهبرد حل مسئله بعد از اجرا مورد بازنگری قرار می گیرد، اگر اهداف تحصیل شده باشد، حل مسئله موفقیت آمیز بوده و در غیر این صورت فرآیند حل مسئله در پرتو اطلاعات نوینی تکرار می شود.

شواهد تجربی گسترده روانشناسی جنایی نشان می دهد که فقدان مهارت های شناختی و نقص در حوزه های تصمیم گیری، کنترل خود، تفکر نقادانه و حل مشکلات بین فردی، عامل اصلی ارتکاب به جرم در بین مجرمین زندانی است (نیازپور، ۱۳۹۵؛ تنگاولو و همکاران، ۲۰۱۳؛ هیروپولوس و پورتر، ۲۰۱۴؛ نگسی، ایندریستوتی، سوسانتی و سیاهرول، ۲۰۲۰).

مرور مطالعات گذشته نشان می دهد که اثربخشی حل مسئله در بین قشرهای مختلف (جامعه پیش دبستانی، دانش آموزان، جوامع بالینی و...) بررسی شده است حال آن که در خصوص اثربخشی حل مسئله در بین زنان زندانی تاکنون مطالعه ای در ایران صورت نگرفته است، از دیگر دلایل انجام این پژوهش می توان به تفاوت های فرهنگی و جغرافیایی اشاره کرد که می تواند بر غنای دانش و اطلاعات پیرامون زنان زندانی بیافزاید، از سویی اقدام جهت افزایش حل مسئله در بین زنان زندانی می تواند علاوه بر کاهش مشکلات و درگیری های بین فردی در زندان، به سازگاری بیشتر با محیط پیرامون بعد از آزادی از زندان نیز منجر شود. بنابراین این سؤال مطرح است آیا آموزش حل مسئله بین فردی بر حل مسئله اجتماعی زنان جوان زندانی اثربخش است؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت کنندگان: پژوهش حاضر با توجه به هدف کاربردی و شیوه اجرا، شبه آزمایشی از نوع طرح پیش آزمون - پس آزمون

با گروه گواه است. در این طرح، با انتساب تصادفی میان گروه آزمایش و گواه تقسیم شدند و سپس مداخله اجرا شد.

جامعه آماری این پژوهش را تمامی زنان جوان زندانی (بدون توجه به نوع جرم) که در زندان مرکزی شهر کرمانشاه، در سال ۱۳۹۸ حضور دارند، تشکیل می دهد. طبق گزارش واحد تحقیقات اداره کل سازمان زندان ها استان کرمانشاه تعداد ۹۸ نفر زن جوان در حال حاضر در زندان مرکزی زنان در حال گذراندن دوران محکومیت خود هستند. تعداد ۳۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب و به صورت انتساب تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر) جایابی شدند. ملاک های ورود شامل: دامنه سنی ۲۲ تا ۳۹ سال و علاقه مندی به مشارکت در پژوهش. ملاک های خروج شامل: مدت حبس که کمتر از ۴ ماه، عدم علاقه و همکاری در شرکت در جلسات کارگاه حل مسئله بین فردی و بیماری منتج از سو مصرف مواد و دارو بود. این پژوهش در شورای پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه مورد تأیید قرار گرفته است و با شماره ۴۶/۱۵۸/۴۶/۴۲ در شورای تحقیقات اداره کل زندان های استان کرمانشاه ثبت شده است. به منظور رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش، پیش از اجرای پرسشنامه ها با شرکت کنندگان صحبت شد و به صورت کلی در جریان روند و اهداف پژوهش قرار گرفتند. افراد آزادی کامل داشتند تا در صورت عدم تمایل در پژوهش شرکت نکنند. به شرکت کنندگان اطمینان داده شد که تمام اطلاعات بر اساس اصل رازداری، محرمانه می باشد و برای امور پژوهشی مورد استفاده قرار خواهند گرفت و همچنین ارائه نتایج پژوهش به صورت گروهی خواهد بود.

ب) ابزار

پرسشنامه حل مسئله اجتماعی: در این پژوهش، برای ارزیابی توانایی حل مسئله اجتماعی از نسخه کوتاه فهرست تجدیدنظر شده حل مسئله اجتماعی دزوریلا، نرو و مدیو-الیوراس که در سال ۲۰۰۴ ساخته شده است. این ابزار خود گزارشی دارای ۲۵ سؤال و از نوع لیکرت (به هیچ وجه = ۱ تا خیلی زیاد = ۵) می باشد. حداقل نمره ۲۵ و حداکثر نمره ۱۲۵ می باشد. سؤالات مربوط به خرده مقیاس های جهت گیری مثبت (۵، ۷، ۱۴)، جهت گیری منفی (۲، ۴، ۹، ۱۳)، سبک حل مسئله منطقی (۲، ۸، ۱۶، ۲۰، ۲۱، ۲۴، ۲۵)، سبک تکانشی / بی دقتی (۶، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۳) و سبک اجتنابی حل مسئله (۱، ۱۰،

آزمایشی، ابزارهای حل مسئله اجتماعی، توسط هر دو گروه آزمایشی و گواه تکمیل شد. در مرحله پنجم برنامه، آموزش حل مسئله بین فردی برگرفته از دزوریلا و همکاران (۲۰۱۰) به مدت ۱۰ جلسه دوساعته هفته‌ای دو جلسه به گروه آزمایشی در کانون اصلاح و تربیت آموزش داده شد، لازم به ذکر است در این مدت گروه گواه هیچ نوع آموزشی دریافت نکردند. پس از اتمام برنامه آموزشی به گروه آزمایشی در جلسه پایانی پس از آزمون نیز در بین هر دو گروه انجام شد. در نهایت داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS20 و کاربست روش‌های آماری مناسب مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. بعد از پاسخگویی به پرسش‌های پژوهش حاضر، داده‌های جمع‌آوری شده از دو جنبه توصیفی و استنباطی مورد تحلیل قرار گرفت و در بعد استنباطی، از تحلیل کواریانس چندمتغیری و یک‌راهه استفاده شد.

برنامه حل مسئله دزوریلا و نزو (۲۰۱۰): این یک رویکرد شناختی- رفتاری است که بر آموزش در زمینه پذیرش و کاربست مؤثر نگرش و مهارت‌های حل مسئله انطباقی متمرکز است. این روش درمانی یک رویکرد مثبت‌گرا نسبت به مداخله بالینی است و هدف آن نه تنها کاستن از آسیب روانی بلکه افزودن بر کارکرد روانی و رفتاری در یک جهت مثبت برای جلوگیری از مشکلات است (دزوریلا و نزو، ۲۰۱۰). این برنامه شامل ۱۰ جلسه است که توضیحات آن در جدول ۱ ذکر شده است.

۱۲، ۱۷، ۱۸). میزان پایایی ابزار مذکور در پژوهش حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ بود. در پژوهش حاضر نیز، ضرایب آلفای کرونباخ برای عامل‌های جهت‌گیری مثبت، جهت‌گیری منفی، سبک منطقی حل مسئله، سبک تکانشی / بی‌دقتی و سبک اجتنابی حل مسئله به ترتیب برابر با ۰/۸۳، ۰/۷۹، ۰/۸۸، ۰/۸۶، ۰/۷۹ و در کل ۰/۸۹ به دست آمد.

درستی و قابلیت اعتماد نسخه کوتاه فهرست تجدیدنظر شده حل مسئله اجتماعی برای پژوهش در جمعیت جوان و اهداف بالینی ۰/۶۹ تا ۰/۹۵ = به دست آمده است. همچنین درستی سازه این پرسشنامه نیز با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و همبستگی با دیگر مقیاس‌های حل مسئله و سازه‌های روانشناختی، تأیید شده است (دزوریلا و همکاران، ۲۰۰۴).

در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها، در مرحله اول ابتدا هماهنگی لازم توسط واحد تحقیقات سازمان‌های زندان‌های شهر کرمانشاه، برای حضور در مراکز زندان زنان تحت عنوان کانون اصلاح و تربیت زنان اخذ گردید. سپس در مرحله دوم، با حضور در زندان زنان و با همکاری کارشناسان زندان برنامه آموزشی حل مسئله بین فردی معرفی و نمونه‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس (۳۰ نفر) مشخص شد. در مرحله سوم، نمونه پژوهشی با انتساب تصادفی به دو گروه گواه ۱۵ نفر و آزمایش ۱۵ نفر جایابی شدند. در مرحله چهارم، در مرحله پیش‌آزمون پس از جلب اطمینان زندانیان و توضیحات کافی و قبل از شروع برنامه آموزشی به گروه

جدول ۱. محتوای جلسات برنامه تلفیقی حل مسئله محور (دزوریلا و نزو، ۲۰۱۰)

عناوین جلسه	اهداف	محتوا	مساله
جلسه اول	از شرکت کنندگان انتظار می‌رود تا در پایان این جلسه نسبت به انواع مشکلات خود بینش یابند	آشنایی با دوره؛ تشریح اهداف کارگاه و بررسی اهمیت آن به زبانی قابل درک برای زندانیان	از شرکت کنندگان خواسته شد که لیستی از مشکلات خود را بنویسند
جلسه دوم	از شرکت کنندگان انتظار می‌رود تا در پایان این جلسه بتوانند مشکل خود را تشریح کنند	تشریح و تعریف مشکلات، معضلات و تبدیل آن‌ها به مسئله و جهت‌گیری مثبت به حل مسائل	از شرکت کنندگان خواسته شد تا از بین مسائل خود مهمترین آن را بنویسند...
جلسه سوم	از شرکت کنندگان انتظار می‌رود تا در پایان این جلسه مسئله اصلی خود را بیان کنند	تعریف، تشخیص و تجزیه مشکل یا مسئله	از شرکت کنندگان خواسته شد تا علل ایجاد مسئله خود را تشریح کنند.
جلسه چهارم	از شرکت کنندگان انتظار می‌رود تا در پایان این جلسه اهداف و منافع حل مسئله را تشریح کنند	تعیین اهداف دست‌یافتنی برای حل مسئله	از شرکت کنندگان خواسته شد تا منافع حل مسئله خود را بیان کنند
جلسه پنجم	از شرکت کنندگان انتظار می‌رود تا در پایان این جلسه انواع راه‌حل مسئله خود را بیان کنند.	ایجاد راه‌حل‌ها و تشریح روش بارش ذهنی	از شرکت کنندگان خواسته شد تا راه‌های حل مسائل خود را بنویسند.
جلسه ششم	از شرکت کنندگان انتظار می‌رود تا در پایان این جلسه راه حل را ارزیابی کنند و نکات مثبت و منفی راه‌حل خود را بیان کنند	ارزیابی و انتخاب راه‌حل و چگونگی سنجش مثبت و منفی راه‌حل‌ها	از شرکت کنندگان خواسته شد تا نکات مثبت و منفی راه حل‌های پیشنهادی خود را بنویسند و از بین آن‌ها یک راه حل مناسب دارای منافع بیشتر را انتخاب کنند.

عناوین جلسه	اهداف	محتوا	مساله
جلسه هفتم	از شرکت کنندگان انتظار می رود تا در پایان این جلسه برنامه ریزی مناسب برای راه حل مسئله خود را بیان کنند.	اجرای راه حل های ترجیحی	از شرکت کنندگان خواسته شد تا برای رسیدن به راه حل مسئله برنامه ریزی مورد نیاز را انجام دهند.
جلسه هشتم	از شرکت کنندگان انتظار می رود تا در پایان این جلسه از راه حل ارزیابی داشته باشند.	ارزیابی نتایج و چگونگی نحوه ثبت آن در برگه تکالیف	از شرکت کنندگان خواسته شد تا نتایج حاصل از راه حل مسئله را بیان کنند و شروع به اقدام نمایند.
جلسه نهم	از شرکت کنندگان انتظار می رود تا در پایان این جلسه راه حل مورد نظر را اجرا کنند.	انجام برنامه تمرینی مراحل و کاربرست این روش از سوی زندانیان در مسئله مورد نظر خود	از شرکت کنندگان خواسته شد تا بهترین نتیجه راه حل مورد نظر مسئله را بنویسند و در صورت نداشتن رضایت، راه حل بعدی را انتخاب کنند.
جلسه دهم	از شرکت کنندگان انتظار می رود تا در پایان این جلسه جمع بندی از آموزش ها، راه حل ها و مسائل خود داشته باشند.	جمع بندی کارگاه، مرور نکات اصلی و پرسش و پاسخ	در پایان از شرکت کنندگان خواسته شد نتیجه گیری کلی از جلسات را بیان کنند و در همه مسائل زندگی خود انجام دهند.

یافته ها

۶۳/۳٪ از زندانیان شرکت کننده در پژوهش متأهل و ۳۶/۷٪ آنان مجرد بودند. بالاترین درصد فراوانی میزان تحصیلات زندانیان شرکت کنندگان زیر دیپلم ۸۰٪ و بالای دیپلم ۲۰٪ بود. در جدول ۲ نمرات محاسبه شده شاخص های توصیفی مؤلفه های حل مسئله اجتماعی در بین زنان جوان زندانی گروه آزمایش و گواه ارائه شده است.

حداقل سن زندانیان ۱۹ سال و حداکثر سن آنان ۳۸ سال است و میانگین سنی تقریباً ۳۰/۱۱ سال و انحراف استاندارد ۵/۲۲ است. شرکت کنندگان در پژوهش حداقل ۱ سال و حداکثر ۱۴ سال با میانگین ۹ سال و انحراف استاندارد ۶/۳۴ سابقه اشتغال قبل از ورود به زندان داشتند و همچنین مدت محکومیت مشارکت کنندگان در این پژوهش بین حداقل ۱ سال و حداکثر ۱۷ سال، با میانگین تقریباً ۵/۳۷ سال و انحراف استاندارد ۶/۷۲ بود.

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار حل مسئله اجتماعی در دو گروه آزمایشی و گواه

متغیر	مرحله	آزمایش		گواه	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
جهت گیری مثبت	پیش آزمون	۴/۰۷	۲/۸۳	۴/۱۳	۲/۴۶
	پس آزمون	۷/۶۵	۲/۴۱	۴/۲۲	۲/۳۵
جهت گیری منفی	پیش آزمون	۶/۹۴	۲/۰۷	۶/۴۶	۱/۹۹
	پس آزمون	۴/۹۸	۱/۹۲	۶/۸۲	۱/۸۴
سبک منطقی	پیش آزمون	۴/۱۶	۲/۲۷	۴/۲۹	۲/۶۱
	پس آزمون	۶/۲۱	۲/۰۲	۴/۴۷	۲/۴۴
تکانش گری / بی دقتی	پیش آزمون	۵/۹۸	۳/۱۹	۵/۸۶	۲/۸۳
	پس آزمون	۳/۱۱	۲/۶۰	۶/۱۷	۲/۹۱
سبک اجتنابی	پیش آزمون	۵/۶۹	۳/۱۸	۵/۱۰	۲/۷۹
	پس آزمون	۳/۷۱	۱/۹۷	۴/۵۹	۱/۷۷

آزمایشی و کنترل در پس آزمون برای متغیرها تأیید شدند، به عبارت دیگر پیش فرض همگنی واریانس ها برای اجرای تحلیل کوواریانس چند متغیره برقرار است.

نتایج جدول ۳ شامل نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیری، تفاوت نمرات دو گروه آزمایشی و گواه را در ابعاد مختلف حل مسئله اجتماعی

قبل از تحلیل کوواریانس مفروضه های آن بررسی شد. سطوح معنی داری بیانگر آن است که فرض صفر برای تساوی واریانس های نمرات دو گروه در متغیرهای تحقیق تأیید می گردد (جهت گیری مثبت = ۰/۲۳، جهت گیری منفی = ۰/۳۵، سبک منطقی = ۰/۲۷، تکانش گری / بی دقتی = ۰/۲۵ و سبک اجتنابی = ۰/۳۴)، یعنی پیش فرض تساوی واریانس های نمرات در دو گروه

گروه‌های آزمودنی تبیین می‌شود ($\eta^2 = 0/366$). در متغیر سبک منطقی نتایج آزمون اثرات بین آزمودنی نشان می‌دهد پس از تعدیل اثرات پیش آزمون، مقدار F مربوط به گروه معنی‌دار شده است ($P < 0/01$)، $F = 13/127$ ، به عبارت دیگر پس از خارج کردن اثرات پیش آزمون، اختلاف معنی‌داری بین نمرات کل آزمودنی‌ها در پس آزمون وجود داشته است و $0/43$ واریانس متغیر سبک منطقی توسط گروه‌های آزمودنی تبیین می‌شود ($\eta^2 = 0/435$). در متغیر سبک تکانش گری / بی‌دقتی نتایج آزمون اثرات بین آزمودنی نشان می‌دهد پس از تعدیل اثرات پیش آزمون، مقدار F مربوط به گروه معنی‌دار شده است ($P < 0/01$)، $F = 11/570$ ، به عبارت دیگر پس از خارج کردن اثرات پیش آزمون، اختلاف معنی‌داری بین نمرات کل آزمودنی‌ها در پس آزمون وجود داشته است و $0/31$ واریانس متغیر سبک تکانش گری / بی‌دقتی توسط گروه‌های آزمودنی تبیین می‌شود ($\eta^2 = 0/311$). در متغیر سبک اجتنابی نتایج آزمون اثرات بین آزمودنی نشان می‌دهد پس از تعدیل اثرات پیش آزمون، مقدار F مربوط به گروه معنی‌دار شده است ($P < 0/01$)، $F = 9/519$ ، به عبارت دیگر پس از خارج کردن اثرات پیش آزمون، اختلاف معنی‌داری بین نمرات کل آزمودنی‌ها در پس آزمون وجود داشته است و $0/28$ واریانس متغیر سبک اجتنابی توسط گروه‌های آزمودنی تبیین می‌شود ($\eta^2 = 0/289$).

نشان می‌دهد. با در نظر گرفتن مجذور اتا می‌توان گفت که ۴۹٪ این تغییرات ناشی از تأثیر آموزش بوده است. همچنین توان آماری برابر با ۱ نشان می‌دهد که احتمال خطای نوع دوم وجود نداشته است. به عبارت دیگر یافته‌ها بیانگر آن است که با مهار کردن پیش آزمون، بین گروه‌های آزمایشی و گواه حداقل از لحاظ یکی از متغیرهای وابسته (خرده مقیاس‌های حل مسئله اجتماعی) تفاوت معنادار وجود دارد ($P < 0/01$) و $F = 11/35$ ، برای پی بردن به تفاوت‌ها، نتایج حاصل از تحلیل کواریانس، در جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۴ نشان می‌دهد که در متغیر جهت‌گیری مثبت نتایج آزمون اثرات بین آزمودنی پس از تعدیل اثرات پیش آزمون، مقدار F مربوط به گروه معنی‌دار شده است ($P < 0/01$)، $F = 12/380$ ، به عبارت دیگر پس از خارج کردن اثرات پیش آزمون، اختلاف معنی‌داری بین نمرات کل آزمودنی‌ها در پس آزمون وجود داشته است و $0/39$ واریانس متغیر جهت‌گیری مثبت توسط گروه‌های آزمودنی تبیین می‌شود ($\eta^2 = 0/392$). در متغیر جهت‌گیری منفی نتایج آزمون اثرات بین آزمودنی نشان می‌دهد پس از تعدیل اثرات پیش آزمون، مقدار F مربوط به گروه معنی‌دار شده است ($P < 0/01$)، $F = 12/110$ ، به عبارت دیگر پس از خارج کردن اثرات پیش آزمون، اختلاف معنی‌داری بین نمرات کل آزمودنی‌ها در پس آزمون وجود داشته است و $0/36$ واریانس متغیر جهت‌گیری منفی توسط

جدول ۳. نتایج تحلیل کواریانس چند متغیری بر روی میانگین نمرات در مرحله پس آزمون با مهارگری اثر پیش آزمون

شاخص آماری	آزمون	مقدار	df1	df2	F	P	مجذور اتا	توان آماری
گروه	لامبدای ویلکز	۰/۲۰۷	۱	۲۸	۱۱/۳۵	۰/۰۰۱	۰/۴۹۳	۱

جدول ۴. نتایج تحلیل کواریانس یک‌راهه برای میانگین نمرات مؤلفه‌های حل مسئله اجتماعی گروه‌های آزمایشی و گواه

متغیرها	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	F	مجذور اتا	توان آماری
جهت‌گیری مثبت	گروه	۷۲/۲۲۹	۱	۷۲/۲۲۹	۱۲/۳۸۰	۰/۳۹۲	۱
جهت‌گیری منفی	گروه	۷۲/۲۱۰	۱	۷۲/۲۱۰	۱۲/۱۱۰	۰/۳۶۶	۱
سبک منطقی	گروه	۷۸/۶۲۵	۱	۷۸/۶۲۵	۱۳/۱۲۷	۰/۴۳۵	۱
تکانش گری / بی‌دقتی	گروه	۶۸/۹۹۹	۱	۶۸/۹۹۹	۱۱/۵۷۰	۰/۳۱۱	۱
سبک اجتنابی	گروه	۶۱/۲۶۴	۱	۶۱/۲۶۴	۹/۵۱۹	۰/۲۸۹	۱

نشان داد که آموزش برنامه حل مسئله بین فردی باعث افزایش و بهبود در جهت‌گیری مثبت و سبک حل مسئله منطقی و همچنین باعث کاهش کاربست جهت‌گیری منفی، سبک‌های حل مسئله اجتنابی و تکانشی / بی

بحث و نتیجه‌گیری
پژوهش حاضر برای بررسی آموزش حل مسئله بین فردی بر حل مسئله در بین زندانیان زن جوان در سال ۱۳۹۸ در کرمانشاه صورت گرفت. نتایج

دقی شده است. به عبارت دیگر، در مقایسه با گروه گواه، میانگین نمرات گروه آزمایشی در حل مسئله اجتماعی و زیرمقیاس‌های آن طبق گزارش زنان جوان زندانی در مرحله پس‌آزمون در مقایسه با مرحله پیش‌آزمون در جهت‌گیری مثبت و سبک حل مسئله منطقی افزایش و در جهت‌گیری منفی، سبک‌های حل مسئله تکانشی و اجتنابی کاهش یافته است.

نتایج این پژوهش با یافته‌های پادوک، هانتر و لنینر (۲۰۱۴) همسویی داشت. به عبارتی یافته‌های آنان نشان داد که مداخلات شناختی-رفتاری باعث تغییرات جدی در سبک زندگی اجتماعی زندانیانی که سوء مصرف مواد داشتند و همچنین مداخله اصلاحی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری باعث تغییر نگرش زندانیان و سازگاری اجتماعی آن‌ها شد و این افراد با بینش منطقی‌تر با مسائل اجتماعی واکنش نشان دادند. همچنین با پژوهش وزیری و همکاران (۲۰۱۴) نیز همسویی داشت. از دیگر پژوهش‌های همسو با یافته‌های این مطالعه می‌توان به مطالعات پتوسن-داویس و همکاران (۲۰۱۱) که حاکی از تأثیر مداخله‌های شناختی در ارتقای روابط بین فردی، افزایش اعتماد به نفس و مؤلفه‌های حل مسئله اجتماعی در میان زندانیان بود، اشاره کرد. نتایج پژوهش ناصری و همکاران (۱۳۹۷) نیز نشان داد که کنترل و نظارت مناسب در زندان باعث افزایش مشارکت اجتماعی زندانیان و عدم بازگشت مجدد آن‌ها به زندان می‌شود. یافته‌های این پژوهش با برخی از نتایج مطالعات فنگ، کوکس، هلند و اوفدراهایده (۲۰۱۰)، یه و همکاران (۲۰۱۴)، نیازپور (۱۳۹۴)، اصلانی و همکاران (۱۳۹۵)، کاکابرایی و صیدی (۱۳۹۷)، مرندي، کاکابرایی و حسینی (۱۳۹۸) که در نمونه‌های مختلفی انجام شده بود همخوانی داشت.

در تبیین این موضوع باید اشاره کرد کسانی که از توانایی حل مسئله منطقی برخوردار نیستند، زمانی که با مانعی برخورد می‌کنند ممکن است از خود رفتارهای تکانشی بروز دهند، احساس ناکامی کنند، پرخاشگر شوند یا گوشه‌گیری را به‌عنوان راهبرد مقابله با موقعیت مشکل‌ساز اتخاذ نمایند (دزویلا و نزو، ۲۰۱۰؛ سارمنتو، ۲۰۱۵). همچنین زمانی که آموزش‌ها و دستورالعمل‌های صریح و آشکاری درباره فرایند تعریف و بیان مسئله ارائه می‌گردد، پیشرفت فراوانی در کمیت و کیفیت راه‌حل‌ها در آن‌ها ایجاد خواهد شد و این امر با جهت‌گیری مثبت و اتخاذ سبک منطقی باعث کاهش رفتارهای منفی می‌شود و رفتارهایی نظیر همکاری و همدردی با دیگران را افزایش می‌دهد (کاکابرایی و صیدی، ۱۳۹۷).

در راستای تبیین نتایج پژوهش حاضر باید تأکید کرد برنامه حل مسئله بین فردی بر این عقیده استوار است که آموزش چگونه اندیشیدن به زنان زندانی کمک می‌کند تا بتوانند در مواجهه با مسائل درون فردی و میان فردی با نگرشی مثبت و توصیف صحیح مسئله به راه‌حل‌های مختلف بیندیشند و بهترین راه‌حل را اتخاذ نمایند و توانایی فکر کردن و کنترل هیجانی برایشان میسر گردد.

در مجموع باید گفت که مهارت‌های حل مسئله بین فردی، به‌عنوان توانایی خلق راه‌کارهای مختلف برای حل مسائل و توجه به پیامدهای مختلف، کلید تسهیل بهداشت اجتماعی و روانشناختی توصیف شده است و افرادی که فاقد مهارت‌های شناختی مسائل بین فردی هستند، بیشتر پرخاشگر بوده و یا از نظر اجتماعی منزوی می‌باشند. این شرایط ممکن است منجر به ناسازگاری در محیط‌های مختلف از جمله زندان شود، در همین راستا، نتایج پژوهش حاضر نیز نشان می‌دهد، آموزش حل مسئله بین فردی در افزایش جهت‌گیری مثبت و رفتار منطقی و از سوی دیگر در کاهش جهت‌گیری منفی، رفتارهای مشکل‌ساز هیجانی و اجتنابی بین فردی زنان زندانی در فضای زندان مؤثر بوده است.

پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی روبرو بود از جمله این که استفاده از ابزارهای خودگزارشی که می‌تواند بر نتایج پژوهش تأثیرگذار باشد. نداشتن مرحله پیگیری یکی دیگر از محدودیت‌های پژوهش حاضر بود.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر در راستای اثربخشی آموزش حل مسئله بین فردی در نمونه زنان جوان زندانی در غالب متغیرهای وابسته مورد مطالعه، بر این اساس تأکید هر چه بیشتر فراهم کردن آموزش برنامه‌های حل مسئله محور برای سایر گروه‌های مجرم زندانی پیشنهاد می‌شود. نتایج پژوهش حاضر اطلاعات کاربردی مفیدی در رابطه با ارتقاء حل مسئله زندانیان در اختیار مسئولین این سازمان قرار داده است، بنابراین پیشنهاد می‌شود در برنامه‌ریزی‌های اصلاحی، تربیتی و آموزشی برای زندانیان برنامه‌های حل مسئله محور را در اولویت‌های اصلاحی، تربیتی و آموزشی بیش از پیش مورد توجه قرار دهند. با توجه به اطلاعات به‌دست آمده از این پژوهش می‌توان در برنامه‌های پیشگیرانه بهداشت روانی این برنامه‌های آموزشی را برای روانشناسان زندان، سایر زندانیان و خانواده‌های آن‌ها مورد عنایت قرار دهند. در پژوهش‌های آتی، پژوهشگران اثر ماندگاری برنامه حل مسئله بین فردی از طریق اجرای آزمون پیگیری مورد بررسی قرار دهند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده نخست در رشته روانشناسی در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی کرمانشاه است. جهت انجام پژوهش مجوزهای مربوطه از سازمان زندان‌های استان کرمانشاه اخذ شد.

حامی مالی: این پژوهش حامی مالی نداشته است.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول محقق اصلی این پژوهش است. نویسنده دوم، استاد راهنما می‌باشند.

تضاد منافع: نویسندگان در رابطه با این مقاله تضاد منافی ندارند.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از کسانی که در این پژوهش شرکت داشتند تشکر و قدردانی می‌شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

References

- Abolmali Alhosseine, Kh., Golnar, M., Monadi, M., Khosravi, Z., Nazerzade Kerman, F. (2009). The Effects of Cognitive-Behavioral instructive Method on improving Social Cognition among male delinquents. *Journal of Psychological studies*, 5 (2); 45-72. [link]
- Alevizopoulos, G., & Igoumenou, A. (2016). Psychiatric disorders and criminal history in male prisoners in Greece. *international journal of law and psychiatry*, 47, 171-175. [link]
- Aslani, J., ahmmaddost, H., Bahmani, M. (2016). The Effectiveness of Positive Psychotherapy on Depression Symptoms and Subjective Well - Being of Prisoners. *Positive psychology research*, 1 (4): 67-76. [link]
- Bakker, L.W., & Hudson, S.M., & Ward, T. (2000). Reducing recidivism in driving while disqualified: A treatment evaluation. *Criminal Justice and Behavior*, 27 (5), 531-560. [Link]
- Bayazit, I. (2013). An Investigation of Problem Solving Approaches, Strategies, and Models Used by the 7th and 8th Grade Students when Solving Real-World Problems. *Educational sciences: theory & practice*, 13(3), 1920-1927. [link]
- Bowler, N., Phillips, C., & Rees, P. (2018). The association between imported factors and prisoners' mental health: Implications for adaptation and intervention. *International journal of law and psychiatry*, 57: p. 61-66. [link]
- D'Zurilla, T. J., & Nezu, A. M. (1990). *Development and preliminary evaluation of the Social Problem-Solving Inventory*. *Psychological Assessment. A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 2 (2), 156-163. [link]
- D'Zurilla, T. J., Nezu, A. M., & Maydeu-Olivares, A. (2004). *Social problem solving: theory and assessment*. in e. c. chang, t. J. D'zurilla, & I. J. Sanna (eds.), *Social problem solving: theory, research*. 11-27. [link]
- D'Zurilla, T. J., & Nezu, A. M. (2010). Problem-solving therapy. In K. S. Dobson (Ed.), *Handbook of cognitive-behavioral therapies* (pp. 197-225). Guilford Press [link]
- Fagan, T. J., Cox, J., Helfand, S., & Aufderheide, D. (2010). Self-injurious behavior in correctional settings. *Journal of Correctional Health Care*, 16(1), 48-66. [link]
- Falahan, Z., Mahmoodnia, A., Ghaedy, Y., & Zarghami, S. (2020). Explanation of influence of the cognitive elements of philosophical research methods to improving the math problem solve training. *Journal of Psychological Sciences*. 19 (90); 677-686. [link]
- Farid Marandi, B., Kakabaraee, K., & Hosseini, S.A. (2020). The Effect of Problem- Solving Training on Social Skills of Preschool Children. *Journal of Child Mental Health*. 6 (4):131-143. [link]
- Firoozi, M., & Feizabadi, Z. (2019). Behind the wall of violence: psychological impairment of premeditated and impulsive aggression in compare to non - aggressive individuals in prison. *Journal of Psychological Sciences* 18 (81); 1029-1036. [link]
- Harris, PH., Mennis, J., Obradovic, Z., Izenman, A., Grunwald, H., & Lockwood, B., et al. (2012). *Investigating the Simultaneous Effects of Individual, Program and Neighborhood Attributes on Juvenile Recidivism Using GIS and Spatial Data Mining*. NCJ 237986, Rockville, MD, USA: National Institute of Justice/NCJRS. [link]
- Hiroopoulos A., & Porter J. (2014). Visualizing Property Crime in Gauteng: Applying GIS to crime pattern theory. *South African Crime Quarterly*, 47: 17-28. [link]
- Jones, M., Burge, S., Sharp, S., & McLeod, D. (2020). Childhood adversity, mental health, and the perpetration of physical violence in the adult intimate relationships of women prisoners: A life course approach. *Child Abuse & Neglect*, 101, 104-123. [link]
- Kakabaraee, K., & Seidy, M. (2018). The Effectiveness of Interpersonal Problem Solving Skills Training on Social Problems of Preschool Students. *Journal of Applied Psychological Research*. 9 (4); 159-175. [link]
- Khodayarifard, M., Yonesi, J., Akbari Zardkhaneh, S., Fagihi, A.N., & Behpajouh, A. (2010). Group and Individual Cognitive Behavioral Therapy Based on Prisoners' Religious Knowledge. *Research in Psychological Health*. 3 (4):55-68. [link]
- Nengsyi, E., Indriastuti, D., Prasetya, A., Susanti, R., & Syahrul, S. (2020). The needs of being loved and loving among women prisoners in a women's

- penitentiary in Indonesia: A qualitative study. *Enfermería Clínica*, 30, 272-275. [link]
- Nezu, A.M., & Nezu, C.M. (2001). Problem Solving Therapy. *Journal of Psychotherapy Integration* 11, 187-205. [link]
- Niazpour, A.H. (2017). Criminological Analysis Of Prisoners Classification. *The Judiciary law Journal*, 80 (96); 173-201. [link]
- Paddock, S. M., Hunter, S. B., & Leininger, T. J. (2014). Does group cognitive-behavioral therapy module type moderate depression symptom changes in substance abuse treatment clients? *Journal of substance abuse treatment*, 47(1), 78-85. [link]
- Pettus-Davis C., Howard, M., Lewis, I., & Scheyett, A. (2011). Naturally occurring Social Support in Interventions for Former Prisoners with Substance Use Disorders: Conceptual Framework and Program Model. *Journal of Criminal Justice*, 39(6), 479-488. [link]
- Sarmento, M. (2015). A mental health profile of higher education students. *journal of social and behavioral sciences*. 191 (6): 12-20. [link]
- Shokohi Yekta, M., & Parand, A. (2008). The Effectiveness of Instruction Based on Cognitive Approach on Family Relationship. *Family Research*, 4 (1); 5-16. [link]
- Thangavelu A., Sathiyaraj S.R., & Balasubramanian S. (2013). Assessment of Spatial Distribution of Rural Crime Mapping in India: A GIS Perspective, *International Journal of Advanced Remote Sensing and GIS*, 2(1): 70-85. [link]
- Vaziri, SH., LotfiKashani, F., Jamshidifar, Z., Vaziri, Y., & Jafari, M. (2014). Group Counseling Efficiency based on Choice Theory on Prisoners' Responsibility Increase. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 128, 311-315. [link]
- Wiley, J., & Jarosz, A. F. (2012). Working memory capacity, attentional focus, and problem solving. *Current Directions in Psychological Science*, 21(4), 258-262. [link]
- Yeh, Y.C., Tsai, J.L., Hsu, W.C., & Lin, C. F. (2014). A model of how working memory capacity influences insight problem solving in situations with multiple visual representations: An eye tracking analysis. *Thinking Skills and Creativity*, 13, 153-167. [link]